

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

GESKIEDENIS V2

2016

MEMORANDUM

PUNTE: 150

Hierdie memorandum bestaan uit 22 bladsye.

1. BRONGEBASEERDE VRAE

1.1 Die volgende kognitiewe vlakke is gebruik om brongebaseerde vrae te ontwikkel:

Kognitiewe Vlakke	Historiese vaardighede	Gewigstoekening van vrae
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Onttrek inligting uit bronne • Selektoring en organisasie van relevante inligting uit bronne • Definieer historiese begrippe/terme 	30% (15)
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretasie van bewyse uit bronne • Verduidelik inligting verkry uit bronne • Analiseer bewyse uit bronne 	40% (20)
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreteer en evalueer bewyse uit bronne • Skakel met bronne om bruikbaarheid, betroubaarheid, eensydigheid en beperkings vas te stel • Vergelyk en kontrasteer interpretasies en perspektiewe in die bronne en kom tot onafhanklike gevolgtrekkings 	30% (15)

1.2 Die inligting hieronder dui aan hoe brongebaseerde vrae geassesseer word:

- By die nasien van brongebaseerde vrae moet krediet gegee word vir enige ander geldige en toepaslike standpunte, argument, bewyse of voorbeelde.
- Met die toekening van punte moet aandag gegee word aan hoe daar aan die vereistes van die vraag voldoen is.
- In die nasienriglyn word die vereistes van die vraag (vaardighede waaraan aandag gegee moet word) sowel as die vlak van die vraag in kursiefgedrukte skrif aangedui.

1.3 Assesseringsprosedures vir brongebaseerde vrae

- Gebruik 'n regmerk (✓) vir elke korrekte antwoord.
- Gee aandag aan die puntetoekening bv. (2 x 2) wat neerkom op twee redes en word twee punte elk toegeken (✓✓✓✓); (1 x 2) wat neerkom op een rede en twee punte toegeken word (✓✓).
- Indien 'n vraag 4 punte tel, word 4 regmerkies (✓✓✓✓) aangedui.

Paragraafvraag

Paragrafe behoort globaal (holisties) geassesseer te word. Beide die inhoud en die struktuur van die paragraaf moet in berekening gebring word wanneer punte toegeken word. Die volgende stappe moet gebruik word wanneer 'n antwoord op 'n paragraafvraag geassesseer word:

- Lees die paragraaf en plaas 'n kolpunt (.) by elke punt binne-in die teks waar die kandidaat relevante bewyse gebruik het om die vraag te beantwoord.
- Lees die paragraaf weer om die mate te evalueer waarin die kandidaat in staat was om relevante bewyse te gebruik om die paragraaf te beantwoord.

- Maak regmerkies (✓) wat aan die kandidaat toegeken is vir die paragraaf aan die einde van die paragraaf; sowel as die vlak (1,2, of 3) soos aangedui in die holistiese rubriek en gee 'n kort kommentaar bv.
Gebruik meestal relevante bewyse om die paragraaf te skryf

✓✓✓✓✓

Vlak 2

Gebruik meestal relevante bewyse om die paragraaf te skryf.

- Tel al die regmerkies vir die brongebaseerde vrae op en skryf dan die punt aan die regterkantse onderste kantlyn, bv. 32
50
- Maak seker dat die totale punte akkuraat na die buiteblad van die antwoordeboek oorgedra word.

2. OPSTELVRAE

2.1 Die opstelvrae vereis dat kandidate:

- In staat sal wees om hul argument op 'n logiese en samehangende wyse te stel. Hulle moet die relevante inligting kan selekteer, organiseer en bymekaarvoeg sodat dit vir hulle moontlik sal wees om 'n redelike reeks feite of 'n effektiewe argument te kan weergee om sodoende die gestelde vraag te beantwoord. Dit is noodsaaklik dat 'n opstel 'n inleiding, 'n samehangende en gebalanseerde liggaam van bewyse en 'n slot het.

2.2 Nasien van opstelvrae

- Nasieners moet daarop let dat die inhoud van die antwoord gelei sal word deur die handboeke wat by 'n spesifieke sentrum gebruik is.
- Kandidate mag enige ander toepaslike inleiding en/of samevatting hê as dit wat ingesluit is by 'n riglyn vir nasien van 'n spesifieke opstel.
- By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet kandidate krediet kry vir enige ander relevante antwoord.

2.3 Globale assessering van 'n opstel

Die opstel sal holisties (globaal) geassesseer word. Hierdie benadering vereis dat die onderwyser die totale produk as 'n geheel sal bepunt sonder om die samestellende dele individueel te bepunt. Hierdie benadering moedig die leerder aan om 'n individuele mening aan te bied deur gebruik te maak van geselekteerde feitelike bewyse om 'n argument te ondersteun. Daar sal nie van die leerder verwag word om slegs 'feite' neer te skryf om 'n beter punt te behaal nie. Hierdie benadering sal leerders ook ontmoedig om 'model-antwoorde' voor te berei en te reproduseer sonder om die spesifieke vereistes van die vraag in ag te neem. Holistiese nasien van opstelle gee krediet aan leerders se mening, ondersteun deur bewyse. Anders as by inhoudsgebaseerde nasien, word leerders met holistiese assessering nie vir ontoereikende taalgebruik gepenaliseer nie, aangesien die klem op die volgende val:

- Die konstruksie/daarstelling van 'n argument
- Die toepaslike seleksie van feitelike bewyse om sodanige argument te ondersteun
- Die leerder se interpretasie van die vraag.

2.4 Assesseringsprosedures van die opstel

2.4.1 Hou die sinopsis in gedagte wanneer die opstel nagesien word.

2.4.2 Tydens die eerste deurlees van die opstel moet regmerkies toegeken word vir 'n relevante inleiding (aangedui met 'n kolpunt ('bullet') in die nasienriglyne/memorandum), vir elke hoofmoment/aspek wat volledig gekontekstualiseer is en 'n relevante slotopmerking (aangedui met 'n kolpunt in die nasienriglyn/memorandum) bv. 'n antwoord waar daar 5 hoofpunte is, sal daar dus 7 regmerkies wees.

2.4.3 Die volgende addisionele simbole kan ook gebruik word:

- Inleiding, hoofaspekte en slotopmerking nie behoorlik gekontekstualiseer nie

- Verkeerde stelling _____
- Irrelevante stelling |
|
|
- Herhaling R
- Analise A√
- Interpretasie 1√

2.5. Die matriks

2.5.1 Gebruik van die matriks vir die assessering van opstelle

By die nasien van opstelle, moet die kriteria gebruik word wat in die matriks voorsien word. Tydens die assessering van 'n opstel moet beide die inhoud en die aanbieding in ag geneem word. 'n Punt word toegeken by die snypunt van die inhoud en aanbieding, gebaseer op die sewe vaardigheidvlakke.

- (a) Met die eerste deurlees van die opstel word daar bepaal tot watter mate die hoofmomente gedek is om en die **inhoudsvlak** (op die matriks) vas te stel.

I	VLAK 4	

- (b) Die tweede deurlees van die opstel sal die vlak (op die matriks) van die **aanbieding** bepaal.

I	VLAK 4	
A	VLAK 3	

- (c) Ken 'n algehele punt toe met behulp van die matriks.

I	VLAK 4	}26–27
A	VLAK 3	

NASIENMATRIKS VIR OPSTELLE: TOTAAL: 50

	VLAK 7	VLAK 6	VLAK 5	VLAK 4	VLAK 3	VLAK 2	VLAK 1*
AANBIEDING INHOUD 	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. Goeie sintese van inligting. Het 'n goed gebalanseerde, oorspronklike argument ontwikkel met bewyse. Argument deurgaans volgehou en verdedig. Onafhanklike gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. 'n Relevante argument is gevolg. Bewyse gebruik om die argument te verdedig. Poog om 'n onafhanklike gevolgtrekking uit die bewyse te maak om die argument te ondersteun.	Goed beplande en gestruktureerde opstel. Poog om 'n duidelike argument te ontwikkel. Gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	Argument beplan en gestruktureer. Bewyse tot 'n sekere mate gebruik om argument te ondersteun. Slotsom bereik op grond van bewyse.	Toon soms bewys van 'n gestruktureerde en beplande argument. Poog om 'n argument vol te hou. Gevolgtrekking nie duidelik ondersteun deur bewyse nie.	Poging aangewend om antwoord te struktureer. Grootliks beskrywend of poog om argument te ontwikkel. Geen poging om 'n gevolgtrekking te maak nie.	Weinig of geen poging om die opstel te struktureer nie.
VLAK 7 Vraag is ten volle beantwoord. Inhoudskeuse ten volle relevant tot argument wat gevolg is.	47–50	43–46					
VLAK 6 Vraag is beantwoord. Inhoudseleksie relevant tot argument wat gevolg is	43–46	40–42	38–39				
VLAK 5 Vraag grotendeels beantwoord. Inhoud toereikend en relevant.	38–39	36–37	34–35	30–33	28–29		
VLAK 4 Vraag herkenbaar in antwoord. Sommige weglatings of irrelevante keuse van inhoud.			30–33	28–29	26–27		
VLAK 3 Keuse van inhoud hou verband met vraag, maar beantwoord dit nie. Hou soms nie verband met die vraag nie. Weglatings.				26–27	24–25	20–23	
VLAK 2 Vraag ontoereikend beantwoord. Inhoud skraal.					20–23	18–19	14–17
VLAK 1* Vraag ontoereikend beantwoord of glad nie. Ontoereikend of irrelevante inhoud.						14–17	0–13

***Riglyne vir die toekenning van 'n punt in Vlak 1:**

- Vraag glad nie beantwoord nie/totaal irrelevante inhoud; geen poging om die opstel te struktureer nie = 0
- Vraag sluit basiese en algemene irrelevante inligting in; geen poging om die opstel te struktureer nie = 1–6
- Vraag ontoereikend en vaag beantwoord ; klein poging om die opstel te struktureer = 7–13

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE**VRAAG 1: HOE HET DIE SUID-AFRIKAANSE STUDENTE ORGANISASIE (SASO) SWART SUID-AFRIKAANSE STUDENTE GEDURENDE DIE 1970'S BEÏNVLOED OM DIE APARTHEIDSREGIME UIT TE DAAG?**

1.1

1.1.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – V1]*

- NUSAS was 'n liberale organisasie wat gedomineer is deur blanke Suid-Afrikaanse studente
- Swart Suid-Afrikaanse studente het toenemend ontevrede geraak met NUSAS se onvermoë om diep rassistiese strukture en beleide van beide die regering en universiteite aan te spreek
- Hulle is gemotiveer deur die opkoms van die Swartbewussynsfilosofie

(enige 2 x 1) (2)

1.1.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1A – V2]*

- Dit het hulle geleer om onafhanklik van blanke Suid-Afrikaanse studente te wees
- Dit het hulle geleer om die inisiatief te neem en in hulself te glo sodat die omstandighede verander kon word
- Enige ander relevante antwoord

(1 x 2) (2)

1.1.3 *[Verduideliking van 'n historiese konsep uit Bron 1A – V1]*

- 'n Filosofie wat 'n voorstander is van selfstandigheid, selfhandhawing, sielkundige vryheid en trots onder Swart Suid-Afrikaners
- 'n Filosofie waarvan Steve Biko en ander aktiviste voorstanders was sodat swart Suid-Afrikaners onafhanklik van ander rasse rakende die stryd vir gelykheid en geregtigheid kan wees
- Enige ander relevante antwoord

(enige 1 x 2) (2)

1.1.4 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – V1]*

- Pityana het gevoel dat NUSAS 'n lekker vriendelike klub was, net nog 'n speletjie wat jy speel terwyl jy by die universiteit is/het nie van NUSAS gehou nie as gevolg van die tekort aan deursigtigheid rakende studente ongelukkigheid

(1 x 2) (2)

1.2

1.2.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1B – V1]*

- Tiro het studente gemobiliseer deur hulle ontevredenheid na vore te bring

(1 x 2) (2)

1.2.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1B – V2]*

- SASO wou transformasie in die onderwysstelsel hê sodat swart Suid-Afrikaanse studente gelyke opvoeding ontvang
- SASO wou die praktyk van Bantoe onderwys wat die grondslag was van aparte opvoeding, beëindig
- Enige ander relevante antwoord

(1 x 2) (2)

- 1.2.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1B – V2]*
- Studente het klasse geboikot
 - Studente het landswyd protesteer
 - Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)
- 1.2.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1B – V2]*
- Die publikasie het die denke van swart studente bemagtig sodat hulle krities kon dink oor die onderdrukkende politieke sisteem van daardie tyd
 - SASO se 'Newsletter' het 'n intellektuele en ideologiese gesprek onder swart Suid-Afrikaners aangemoedig
 - Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)
- 1.3
- 1.3.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1C – V1]*
- Afrikaans moet afgeskaf word
 - Vandag is die begrafnis van die Boere Taal (2 x 1) (2)
- 1.3.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1C – V2]*
- Dit demonstreer die gees van weerstand/uitdaging teen Bantoe-onderwys
 - Dit was 'n simbool van swartmag wat apartheid/Bantoe-onderwys teengestaan het
 - Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)
- 1.3.3 *[Evaluering van die bruikbaarheid van Bron 1C – V3]*
- Die Bron is tot 'n groot mate bruikbaar omdat:**
- Dit gee visuele bewyse oor hoe SASO studente beïnvloed het om aan die Soweto-opstand deel te neem
 - Dit nuwe slagspreuke toon wat gebruik is wat deur SASO geïnspireer is
 - Dit toon hoe SASO studente gemobiliseer het teen Afrikaans as onderrigmedium en studente met gebalde vuiste saluut
 - Dit toon die ontevredenheid met apartheidsimbole
 - Enige ander relevante antwoord
- OF**
- Die Bron is tot 'n minder mate bruikbaar omdat:**
- Dit net een visuele bron is van die Soweto-opstand en tog was SASO verantwoordelik vir die mobilisering van meeste studente in Soweto
 - Daar kon vir die foto geposeer wees
 - Dit wys slegs 'n aantal studente – dit wys nie die volle prentjie van die optog nie
 - Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)
- 1.4 *[Vergelyking van bewyse van die geskrewe en visuele Bronne 1B en 1C – V3]*
- **Bron 1B** wys dat SASO aandadig was aan die organisering van die klasboikotte aan die Universiteit van die Noorde (Turloop Kampus) teen aparte onderwys van swart Suid-Afrikaanse studente, terwyl **Bron 1C** wys hoe swart Suid-Afrikaanse studente klasse boikot teen die Afrikaanse taal wat deur SASO-leiers en aktiviste as 'n groot aanhangsel van Bantoe onderwys beskou is

- **Bron 1B** vermeld dat die idees van Swartbewussyn tussen die jeug in swart Suid-Afrikaanse skole versprei het wat hulle inspireer om die beleid van Bantoe onderwys uit te daag, terwyl **Bron 1C** die tartende gemoed onder swart Suid-Afrikaanse studente gedurende die Soweto-opstand wys wat die beleid van Bantoe onderwys uitgedaag het.
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

1.5

1.5.1 [Onttrekking van bewyse uit Bron 1D – V1]

- Het 'n radikale uitwerking op die Swartbewussynsbeweging
- Die onafhanklikheid van die twee lande het die leiers en aktiviste van SBB geïnspireer wat besef het dat dit moontlik was om die onderdrukkende sisteem van die apartheidsregime in Suid-Afrika te verslaan.
- Vir die swart Suid-Afrikaanse studente het dit 'n nuwe begin aangedui vir die vryheidstryd teen die apartheidsregime
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

1.5.2 [Onttrekking van bewyse uit Bron 1D – V1]

- Muntu Myeza (1 x 1) (1)

1.5.3 [Interpretasie van bewyse uit Bron 1D – V2]

- Die saamtrek het swart Suid-Afrikanners geïnspireer om die regering omver te werp
- Die saamtrek sou die ondersteuning onder die lede van die Swartbewussynsbeweging laat toeneem/ verkry publisiteit
- Kruger het gevoel dat FRELIMO met kommunisme geassosieer word (4)
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2)

1.5.4 [Onttrekking van bewyse uit Bron 1D – V1]

- Muntu Myeza
- Zithulele Cindi
- Saths Cooper
- Mosiuoa (Terror) Lekota
- Aubrey Mokoape
- Strini Moodley
- Nkwenkwe Nkomo
- Kaborane 'Kaunda' Sedibe
- Pandelani Nefolovhodowe (enige 3 x 1) (3)

1.6 *[Interpretasie, evaluering en sintese van bewyse uit relevante Bronne – V3]*

Kandidate se antwoorde kan die volgende aspekte insluit:

- SASO het swart Suid-Afrikaanse studente georganiseer om die beleid van die apartheidsregime uit te daag (Bron 1A)
- SASO het swart Suid-Afrikaners aangemoedig om onafhanklik van blanke Suid-Afrikaners op te tree (Bron 1A en 1D)
- SASO was aandadig in die verspreiding van die idees van Swartbewussyn onder swart Suid-Afrikaners (Bron 1A)
- SASO leiers Tom Manthata, Fanyana Mazibuko en Aubrey Mokoena het die onderdrukkende aard van die Bantoe-onderwysstelsel blootgestel (Bron 1B en eie kennis)
- SASO leiers en aktiviste was aanmatigend en toon selfvertroue om die apartheidsregime uit te daag (Bron 1B en eie kennis)
- SASO het swart Suid-Afrikaanse onderwysers aangemoedig om die idees van Swartbewussyn onder hul studente te versprei (eie kennis)
- Sommige leiers van SASO het die gang van gebeure beïnvloed wat aanleiding gegee het tot die Soweto-opstand van 1976 (Bron 1C en eie kennis)
- SASO beplan en organiseer saamtrekke vir swart Suid-Afrikaners om hul teenkanting teen die apartheidsstelsel bekend te maak (Bron 1D)
- SASO het wye geskilpunte geopper rakende die onderdrukking van swart Suid-Afrikaners (Bron 1D)
- Enige ander relevante antwoord

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n baie elementêre wyse. bv. toon geen of min begrip van hoe SASO swart Suid-Afrikaanse studente gedurende die 1970's beïnvloed het om die apartheid regime uit te daag. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan glad nie oor die onderwerp skryf nie. 	PUNTE 0–2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou in groot mate verband met die onderwerp bv. toon begrip van hoe SASO swart Suid-Afrikaanse studente gedurende die 1970's beïnvloed het om die apartheid regime uit te daag. • Gebruik bewyse op 'n baie eenvoudige manier. 	PUNTE 3–5
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse bv. Toon 'n deeglike begrip van hoe SASO swart Suid-Afrikaanse studente gedurende die 1970's beïnvloed het om die apartheid regime uit te daag. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp. 	PUNTE 6–8

(8)
[50]

VRAAG 2: WAS DIE WAARHEIDS-EN-VERSOENINGSKOMMISSIE (WVK) SUKSESVOL IN DIE BLOOTSTELLING VAN MENSEREGTE GRUWELDADE WAT GEDURENDE DIE APARTHEIDSERA GEPLEEG IS?

2.1

2.1.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2A – V1]*

- Die WVK was 'n produk van die onderhandelingsproses wat ten doel gehad het om 300 jaar van kolonialisme en apartheid te beëindig (1 x 2) (2)

2.1.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – V2]*

- Amnestie sal aan oortreders wie menseregteskendings gepleeg het toegestaan word (1 x 2) (2)

2.1.3 *[Verduideliking van 'n historiese konsep uit Bron 2A – V1]*

(a)

- 'n Geregtelike stelsel wat versoening aanmoedig gebaseer op die vertel van die waarheid en die openbaring van berou vir gruweldade wat gepleeg is
- 'n Geregtelike stelsel wat genesing /herstelling/versoening tussen die slagoffers en oortreders aanmoedig (2)
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2)

(b)

- Straf vir menseregteskendings wat tydens die apartheidsera gepleeg is
- 'n Geregtelike stelsel wat strewende na wraak en straf vir menseregteskendings
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

2.1.4 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2A – V1]*

- Om getuie te wees vir misdade verbonde aan menseregteskendings
- Om amnestie aan oortreders te verskaf vir misdade verbonde aan menseregteskendings, gruweldade, reparasies en rehabilitasie
- Om misdade wat verband hou met menseregteskendings, reparasies en rehabilitasie op te teken (enige 3 x 1) (3)

2.1.5 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – V2]*

- Die doel van die WVK was om die waarheid uit te vind
- Dullah Omar wou hê dat die waarheid gehoor moes word
- Dullah Omar wou hê dat die waarheid erken moes word sodat ware rekonsiliasie kon plaasvind
- Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

2.2

2.2.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2B – V1]*

- Hulle was deur die polisie doodgeskiet (1 x 2) (2)

- 2.2.2 *[Vergelyking van bewyse uit Bron 2B – V2]*
- **Ooggetuie:** Skote is uit die huis gevuur
Die polisie: Twee kinders is geskiet terwyl hulle met die skare geveg het
 - **Ooggetuie:** Die polisie het 'n petrolbom gemaak en dit langs die liggaam van die kind geplaas
Die polisie: Die kinders het probeer om die huis aan die brand te steek
 - **Ooggetuie:** Die polisie het uit die huis gekom
Die polisie: Die skare het die huis aangeval wat die polisie bewaak het
 - Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)
- 2.3
- 2.3.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2C – V1]*
- Die Nasionale Party (NP) (1 x 1) (1)
- 2.3.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2C – V1]*
- Staatsterrorisme
 - Marteling
 - Moordbendes
 - Persone wat om politieke redes gehang is
 - Verbannings
 - Aangehoudenenes wat vermoor was (enige 2 x 1) (2)
- 2.3.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2C – V2]*
- Dit was die Nasionale Party se laaste poging om die menseregte skendings wat hulle gepleeg het onder die dekmantel te vee
 - Die Nasionale Party wou die blaam verskuif vir die regering se betrokkenheid in politieke misdade wat hulle gepleeg het
 - Die Nasionale Party wou nie erkenning aanvaar vir die menseregteskendings wat hulle gepleeg het terwyl hulle aan bewind was nie
 - Die Nasionale Party wou die waarheid verbloem oor die menseregteskendings wat deur hul apartheid regering gepleeg is
 - Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)
- 2.3.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2C – V2]*
- Die NP moes luidkeels protesteer sodat dit nie moes lyk dat hulle die oortreders is nie – hulle wou die aandag van hulle aftrek
 - Die NP het die beskuldigings verwerp wat teen hulle gemaak is
 - Die Nasionale Party wou die blaam van hulle af wegskuif en nie verantwoordelikheid aanvaar vir menseregteskendings wat hulle gepleeg het nie
 - Enige ander relevante antwoord (enige 1 x 2) (2)

- 2.4 *[Vergelyking van bewyse uit Bronne 2A en 2C – V3]*
- **Bron 2A:** Het die vertel van stories van menseregteskendings aangemoedig terwyl in
Bron 2C: Die Nasionale Party probeer het om stories van menseregteskendings te verdoesel
 - **Bron 2A:** Oortreders was aangemoedig om misdade wat hulle teen politieke aktiviste gepleeg het te erken terwyl in
Bron 2C: NP probeer die misdade versteek wat hulle teen politieke aktiviste gepleeg het
 - **Bron 2A:** WVK het die stories opgeteken wat by die verskillende verhore vertel was terwyl in
Bron 2C: Die NP willens en wetens probeer het om bewyse van menseregteskendings wat hulle teen politieke aktiviste gepleeg het te versteek sodat dit van die WVK se rekords uitgesluit kon word
 - Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)
- 2.5
- 2.5.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2D – V1]*
- Sodat Suid-Afrika nooit weer die gruweldade herhaal wat in die verlede gepleeg is nie
 - Om die spoke van die verlede te begrawe
 - Om diegene te onthou wat gely het
 - Om die waardigheid van slagoffers en agtergeblewenes te herstel
 - Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 1) (2)
- 2.5.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2D – V2]*
- Erken dat mense se lyding bygedra het tot die genesing van die bevolking
 - Die genesingsproses moet alle rolspelers insluit om te sorg dat die bevolking genees
 - Herstelling van menslike en burgerlike waardigheid sou bygedra het tot nasiebou
 - Rekonsiliasie tussen die oortreder en die slagoffer sou die proses van nasiebou gehelp het
 - Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)
- 2.5.3 *[Vasstel van die bruikbaarheid van Bron 2D – V3]*
- BRUIKBAAR omdat:**
- Dit beklemtoon die bewyse dat die WVK proses van genesing volkome sal sal wees indien dit beide die slagoffer en die oortreder bereik
 - Die WVK het daarin geslaag om die ondersteuners van apartheid te laat erken en te aanvaar dat 'apartheid verkeerd' was
 - Dit het die ondersteuners van apartheid genees
 - Slagoffers moes weet dat hul lyding en verlies deel was van die bevolking se genesingsproses
 - Die WVK het daarin geslaag om die waardigheid van die slagoffers en agtergeblewenes gedurende die genesingsproses te herstel
 - Die bron noem die politieke aktiviste wat doodgemaak is
 - Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

2.6 [Interpretasie, evaluering en sintese van bewyse uit relevante Bronne – V3]

Kandidate se antwoorde kan die volgende aspekte insluit:

JA – SUKSEVOL

- Herstellende eerder as vergeldende geregtigheid was gekies om rekonsiliasie teweeg te bring (Bron 2A)
- WVK het getuienis van misdade aangehoor verbonde aan menseregteskendings (Bron 2A)
- Die WVK het stories opgeteken van beide slagoffers en oortreders wat vertel was (Bron 2A)
- Oortreders het hul misdade wat hulle gepleeg het erken (Bron 2A)
- Die moord van die Bongoletu Drie beklemtoon die gruwelike menseregteskendings wat die polisie gepleeg het (Bron 2B)
- Die regering het uit hul pad gegaan om te probeer om die gewelddadige misdade onder die dekmantel te vee wat deur sy agente gepleeg is (Bron 2B)
- Die NP was skuldig aan staatsterrorisme, moordbendes, politieke ophangings, marteling, verbannings, moord op aangehoudenenes (Bron 2C)
- Die NP het probeer om gruwelike menseregteskendings wat gepleeg was verdoesel is (Bron 2C)
- Dit is belangrik om die gruweldade van die verlede te onthou sodat ons nie dieselfde foute in die toekoms maak nie (Bron 2D)
- Familie lede was in staat om die oortreders te ontmoet (eie kennis)
- Enige ander relevante antwoord

OF

NEE – ONSUKSESVOL

- Slegs in sommige gevalle het die WVK amnestie aan oortreders toegestaan (Bron 2A)
- Slegs menseregteskendings is bekend gemaak (Bron 2C)
- Die WVK is bestempel as 'n 'hekse jag' wat probeer om antwoorde te kry (Bron 2C)
- Nie alle oortreders het na vore gekom nie (eie kennis)
- Nie alle stories is vertel nie (eie kennis)
- Nie alle slagoffers kon afsluiting van die WVK proses kry nie (eie kennis)
- Sleutelrolspelers het geweier om getuienis oor menseregteskendings wat deur die apartheidsregering gepleeg is te lewer (eie kennis)
- Menige slagoffers het nie antwoorde omtrent hul geliefdes gekry nie (eie kennis)
- Menige slagoffers se families weet nie hoe hulle gesterf het nie/vermoor was nie of waar hul oorskotte begrawe is nie (eie kennis)
- Die WVK was beperk deur die tydperk (1960 – 1994) (own knowledge)
- Enige ander relevante antwoord

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n baie elementêre wyse bv. toon geen of min begrip om te verduidelik of die Waarheids-en-Versoeningskommissie suksesvol was in die blootstelling van menseregteskendings wat gedurende die apartheids-era gepleeg is. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan glad nie oor die onderwerp skryf nie. 	PUNTE 0–2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp bv. toon begrip om te verduidelik of die Waarheids-en-Versoeningskommissie suksesvol was in die blootstelling van menseregteskendings wat gedurende die apartheids-era gepleeg is. • Gebruik bewyse op 'n baie eenvoudige manier. 	PUNTE 3–5
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse bv. toon 'n deeglike begrip of die WVK suksesvol was in die blootstelling van menseregteskendings wat gedurende die apartheids-era gepleeg is. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp. 	PUNTE 6–8

(8)
[50]

VRAAG 3: HOE HET DIE OORHEERSING VAN WÊRELDKAPITALISME GEDURENDE DIE 1990's DIE LEWENS VAN GEWONE AFRIKANE BEÏNVLOED?

3.1

3.1.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3A – V1]*

- Afrika se ekonomiese agteruitgang het gedurende die 1980's skerp gestyg (1 x 2) (2)

3.1.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3A – V1]*

- Afrikaregerings was deur skuld vermink
- Afrikaregerings het hul ekonomiese bronne wanbestuur
- Afrikaregerings se belasting inkomste het in duie gestort (3 x 1) (3)

3.1.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3A – V2]*

- Afrika staatsamptenare het minder verdien en dit beïnvloed hul moraal
- Afrika staatsamptenare het minder verdien en dit beïnvloed hul eerlikheid
- Afrika staatsamptenare het minder verdien en dit beïnvloed hul doeltreffendheid
- Die koopkrag van staatsamptenare het in Tanzanië met 90% gedaal
- Duisende gekwalifiseerde Afrika staatsamptenare het bedank
- Duisende gekwalifiseerde Afrika staatsamptenare het hul onderskeie lande verlaat (uitvloei van kundigheid) vir beter werksgeleenthede
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

3.1.4 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3A – V1]*

- Senegal (1 x 1) (1)

3.2

3.2.1 *[Verduideliking van 'n historiese konsep uit Bron 3B - V1]*

- Strukturele aanpassingsprogramme was programme wat deur ontwikkelingslande aangeneem is omdat hulle ekonomiese bystand van die Wêreldbank en Internasionale Monetêre Fonds nodig gehad het
- Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)

3.2.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3B – V2]*

- Strukturele aanpassingsprogramme gee aanleiding tot verarming van die werkende klas omdat die markte geliberaliseer is wat bygedra het tot hoër voedselpriese
- Strukturele aanpassingsprogramme gee aanleiding tot die verarming van die werkende klas omdat subsidies op verbruikersgoedere onttrek is
- Strukturele aanpassingsprogramme gee aanleiding tot die verarming van die werkende klas omdat die plaaslike geldeenhede gedevalueer is
- Strukturele aanpassingsprogramme gee aanleiding tot die verarming van die werkende klas omdat salarisbevriësing en afdankings dit vir hulle moeilik gemaak het om hul lewensstandaard te handhaaf
- Strukturele aanpassingsprogramme het aanleiding gegee tot die verarming van die werkende klas omdat die regering minder spandeer het op maatskaplike dienste wat bygedra het tot heffings op gesondheidsdienste en onderwys wat hulle nie kon bekostig nie

- Strukturele aanpassingsprogramme gee aanleiding tot die verarming van die werkende klas omdat heffings op maatskaplike dienste aanleiding gegee het tot die afname van die kwaliteit van hul leefstyl, swakker gesondheid, hoër sterftesyfers
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

3.2.3 *[Vasstel van die bruikbaarheid van Bron 3B – V3]*

Kandidate moet aandui of die bron BRUIKBAAR of NIE BRUIKBAAR is en hul antwoord met bewyse staaf

BRUIKBAAR

- Die bron wys die invloed van die IMF en Wêreldbank op Afrikalande
- Die informasie in die bron kom ooreen van dit wat in ander bronne geskryf word
- Die bron gee informasie oor hoe kritici voel oor die strukturele aanpassingsprogramme
- Enige ander relevante antwoord

OF

NIE BRUIKBAAR

- Die bron is die uitgangspunte van twee skrywers op SAPs en dit mag eensydig wees
- Die bron gee nie genoeg informasie oor die uitwerking van SAPs nie
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

3.3 *[Vergelyking van informasie in Bronne 3A en 3B – V3]*

- Bron 3A wys die redes waarom Afrikalande strukturele aanpassingslenings van die Wêreldbank benodig het terwyl Bron 3B wys hoe die implementering van strukturele aanpassingsprogramme in Afrikastate nie die ekonomieë van die state verbeter het nie
- Bron 3A wys hoe Afrikastate strukturele aanpassingslenings van die Wêreldbank gekry het om hul ekonomieë te verbeter terwyl Bron 3B wys dat Afrikalande wie strukturele aanpassingslenings van die Wêreldbank gekry opdragte gegee was om hul ekonomieë te herstruktureer om dit in lyn met die voorgeskrewe beleide van die Wêreldbank te bring (2 x 2) (4)

3.4

3.4.1 *[Interpretasie van informasie uit Bron 3C – V2]*

- Die opskrif impliseer dat strukturele aanpassingsprogramme in ontwikkelingslande ingestel was
- Die opskrif impliseer dat die instelling van strukturele aanpassingsprogramme 'n negatiewe uitwerking op die ekonomiese welstand van die gewone burgers van Afrika gehad het
- Die opskrif impliseer dat die instelling van strukturele aanpassingsprogramme ekonomiese swaarkry vir gewone Afrika burgers tot gevolg gehad het
- Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)

- 3.4.2 *[Interpretasie van informasie uit Bron 3C – V2]*
- Dit wys dat gewone Afrika burgers oor die algemeen goed gevoed was voor die instelling van die IMF verslankingsplan
 - Dit wys dat gewone Afrika burgers voedsel in oorfloed gehad het voor die instelling van die IMF se verslankingsplan
 - Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)
- 3.4.3 *[Interpretasie van informasie uit Bron 3C – V2]*
- Afrikaregerings het begin om minder geld te spandeer op gesondheidsorg wat 'n las vir die gewone burger beteken het
 - Afrikaregerings het begin om minder geld op voedselsubsidies te spandeer wat aanleiding gegee het verdere verarming
 - Afrikaregerings het begin om minder geld te spandeer op die produksie van plaaslike produkte wat boerdery negatief beïnvloed het
 - Gewone Afrikaburgers kon nie die gewone basiese goedere wat hulle nodig gehad wat hulle moes handhaaf (voed) bekostig nie en daarom was dit maklik om gewig te verloor
 - Afrikamarkte was oop gemaak wat goedkoop invoere in die land toegelaat het wat die plaaslike produsente geaffekteer het.
 - Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)
- 3.4.4 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3C – V1]*
- Dit gee aanleiding tot verarming en uiteindelik die dood van Afrika burgers (1 x 2) (2)
- 3.5
- 3.5.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3D – V2]*
- UNICEF het strukturele aanpassingsprogramme as 'n mislukking beskou
 - UNICEF het daarop gewys dat die meeste van die 26 lande geen kapitale groei getoon het nie
 - UNICEF het daarop gewys dat die meeste van die 26 lande min belê het in maatskaplike besteding
 - UNICEF het daarop gewys dat die meeste van die 26 lande nie enige industriële groei of uitvoer groei getoon het nie
 - Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)
- 3.5.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3D – V1]*
- Dit het aanleiding gegee tot verhoogde armoede in ontwikkelende lande
 - Daar was ongelyke verdeling van inkomste tussen rykes en armes (2 x 1) (2)

3.6 [Interpretasie, evaluering en sintese uit die relevante Bronne – V3]

Kandidate se antwoorde kan die volgende aspekte insluit:

- Gedurende die 1980s en 1990s het Afrikalande aanpassing en hervormingsprogramme met verskeie voorwaardes aanvaar (Bron 3A)
- Afrikalande is beveel om hul ekonomieë te herstruktureer (oopmaak van hul markte, verkoop van alle regeringsondernemings, herwaardering van hul geldeenhede) (Bron 3B)
- Die herstrukturering maatreëls het aanleiding gegee tot ekonomiese swaarkry vir die armes (inkomste het gedaal, die stedelike armes het gely omdat ingevoerde verbruikersgoedere duur was) (Bron 3B)
- Afrika vervaardigers kon nie byhou met goedkoop ingevoerde goedere nie wat aanleiding gee tot bankrotskap (Bron 3B)
- Die onttrekking van subsidies het voedselpryse opgestoot (Dit het die lewensstandaard van die armes beïnvloed) (Bron 3B)
- Die implementering van IMF en Wêreldbank beleide het verdeling tussen rykes en armes veroorsaak (Bron 3C)
- Die implementering van strukturele aanpassingsprogramme het verminderde spandering op noodsaaklike items vir die armes beteken, regerings het begin om minder te spandeer op maatskaplike dienste. (Bron 3C)
- Die implementering van strukturele aanpassingsprogramme het beteken dat arm Afrikane minder toegang tot gesondheidsdienste, voedsel subsidies gehad het en plaaslike boere het swaargekry as gevolg van goedkoop invoere (Bron 3C)
- Strukturele aanpassingsprogramme het aanleiding gegee tot hongerte, hongersnood en dood (Bron 3C)
- Meeste van die 26 Afrikastate wat die programme geïmplementeer het volgens UNICEF 'n agteruitgang in die opeenhoping van kapitaal gewys en buitelandse direkte beleggings en industriële groei (Bron 3D)
- Enige ander relevante antwoord

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n baie elementêre wyse bv. toon geen of min begrip van hoe die oorheersing van wêreldkapitalisme gedurende die 1980's die lewens van gewone Afrikane beïnvloed het. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan glad nie oor die onderwerp skryf nie. 	PUNTE 0–2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou in 'n groot mate verband met die onderwerp bv. toon begrip van hoe die oorheersing van wêreldkapitalisme gedurende die 1980's die lewens van gewone Afrikane beïnvloed het. • Gebruik bewyse op 'n baie eenvoudige manier. 	PUNTE 3–5
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse bv. toon 'n deeglike begrip van hoe die oorheersing van wêreldkapitalisme gedurende die 1980's die lewens van gewone Afrikane beïnvloed het. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp. 	PUNTE: 6–8

(8)
[50]

AFDELING B: OPSTELVRAE**VRAAG 4: BURGERLIKE VERSET, 1970's TOT 1980's: SUID-AFRIKA: DIE KRISIS VAN APARTHEID IN DIE 1980's**

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument wat gebaseer is op relevante bewyse deur gebruik te maak van analitiese en interpretasie vaardighede]

SINOPSIS

Kandidate moet aandui of die stelling akkuraat is of nie. Hulle moet fokus op hoe PW Botha se regering streng hervormings maatreëls ingestel het en die weerstand wat progressiewe nie-rassistiese organisasies begin het wat aanleiding gegee het tot die val van die apartheidsisteam.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hul antwoord insluit:

- Inleiding: Kandidate moet 'n standpunt inneem en aandui hoe gebeure in die 1980's ontvou het.

UITBREIDING

- Botha kondig die totale strategie en totale aanval beleid aan
- Botha se pogings om apartheid te hervorm deur die instelling van die Driekamer parlement in 1983
- Die stigting en reaksie van die UDF tot die Driekamerparlement stelsel
- Die eerste veldtog van die UDF was die *'Don't Vote' Veldtog* (Om Kleurlinge en Indiërs te ontmoedig om in die verkiesings vir die Driekamerparlement te stem; *'Million Signature' Veldtog*)
- Die versterking van die interne weerstand bv. gewelddadige protes in die Vaal Driehoek en elders in Suid-Afrika
- Die Vaal Civic Association het huurboikotte georganiseer (Die Vaal woonbuurte begin met rollende massa aksie; raadslede word vermoor; skole het met boikotte begin)
- PW Botha het opeenvolgende noodtoestande in 1985 en 1986 afgekondig om die teenkanting teen apartheid te stop maar dit was onsuksesvol.
- Die rol van vakbonde (Die stigting van COSATU was 'n keerpunt in die stryd vir vryheid en demokrasie; die African Food Canning Workers Union kondig die eerste nasionale staking aan)
- Hierdie stakings was gemik op die verbetering van werkers se werksomstandighede wat politieke regte ingesluit het
- Verbruikersboikotte het 'n belangrike rol gespeel in die stryd teen apartheid (Dit het die ekonomie affekteer; die verswakte ekonomie het 'n negatiewe uitwerking op blanke Suid-Afrikaners gehad)
- Die Onderwysstryd – Education Crisis Committee, COSAS en NUSAS begin die 'Education Charter Campaign, ens.
- Die rol van die End Conscription Veldtog (Blanke Suid-Afrikaanse mans het konstriksie tot die weermag weerstaan; Menige blanke Suid-Afrikaanse soldate het gevoel dat dit verkeerd was om opstande in die woonbuurte te onderdruk)
- Die rol van Black Sash (Hulle het Apartheid teengestaan, het humanitêre bystand aan slagoffers van Apartheid gegee)

- Die rol en invloed van die Massa Demokratiese Beweging (MDB) deur weerstand te bied teen PW Botha se regime
- Teen die einde van 1989 het die land onregeerbaar geword en die regering het begin om met die vryheidsbewegings te onderhandel
- Enige ander relevante antwoord

Slot: Kandidate moet hul argument saamvat met 'n relevante samevatting.

[50]

Indien kandidate aandui dat die stelling nie akkuraat is nie, moet hulle hul argument ondersteun met relevante bewyse

VRAAG 5: DIE KOMS VAN DEMOKRASIE NA SUID-AFRIKA EN DIE AANVAARDING VAN DIE VERLEDE

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument wat gebaseer is op relevante bewyse deur gebruikte maak van analitiese en interpretasie vaardighede]

SINOPSIS

Kandidate moet die stelling krities bespreek en hul gedagterigting ondersteun met relevante bewyse. Hulle moet bespreek hoe die werklikhede van onderhandeling vir 'n nuwe toekoms vir Suid-Afrika in erns begin het na die vrylating van Nelson Mandela in 1990 uit die tronk.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hul antwoord insluit:

- Inleiding: Kandidate moet die stelling krities bespreek en aandui hoe moeilik die onderhandelingsproses was wat in Suid-Afrika tussen 1990 tot 1994 geskied het.

UITBREIDING

- De Klerk kom aan bewind in 1989 – kort agtergrond
- De Klerk se toespraak in die parlement – 2 Februarie 1990
- Die ontbanning van politieke en burgerlike organisasies soos die ANC en SAKP
- Die verwydering van beperkings op COSATU en AZAPO
- De Klerk se besluit om vir Mandela uit die tronk vry te laat op 11 Februarie 1990 wat die weg gebaan het vir onderhandeling
- Groote Schuur Minuut – 2 Mei 1990 (ANC en NP ontmoet, ANC afvaardiging onder leiding van Nelson Mandela, NP afvaardiging onder leiding van FW De Klerk).
- Apartheidswette opgehef soos die Reservering van die Wet op Aparte Geriewe
- Pretoria Minuut – 6 Augustus 1990 (ANC stem in om die wapenstryd op te hef)
- KODESA 1 (19 politieke partye uitsluitend AZAPO, KP en PAC/300 afgevaardigdes)
- Geweld begin in sommige dele van die land soos die Rand en Natal
- Slegs blanke referendum en sy invloed (Maart 1992)
- KODESA 2 (2 Mei 1992) stort in duie. Partye kon nie saamstem oor 'n nuwe grondwetlike liggaam en tussentydse grondwet nie
- NP wou minderheidsveto hê terwyl die ANC 'n tussentydse regering vir nie langer as 18 maande wou hê en 'n gewone meerderheidsregering
- Boipatong massaslagting en sy gevolge (17 Junie 1992)
- Bisho massamoorde het die onderhandelingsproses van die baan gestuur (7 September 1992)
- Rekord van Verstandhouding geteken op 26 September 1992 tussen Roelf Meyer (NP) en Cyril Ramaphosa (ANC)
- Sluipmoord op Chris Hani (10 April 1993) en die uitwerking op Suid-Afrika
- Veelparty onderhandelings Forum
- Ver-regse beweging (AWB) val die Wêreld handelsentrum aan en sy uitwerking
- Sonsondergangsklousule voorgestel deur Joe Slovo het onderhandelings dooiepunt gebreek
- Verkiesingsdatum – 27 April 1994 word aangekondig
- ANC wen die verkiesing en Mandela word die eerste swart President van Suid-Afrika
- Enige ander relevante antwoord
- Slot: Kandidate moet hul argument saamvat met 'n relevante samevatting.

[50]

VRAAG 6: DIE EINDE VAN DIE KOUE OORLOG EN 'N NUWE WÊRELDORDE: DIE GEBEURE VAN 1989

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument wat gebaseer is op relevante bewyse deur gebruikte maak van analitiese en interpretasie vaardighede]

SINOPSIS

Kandidate moet verduidelik tot watter mate die ineenstorting van die Sowjetunie in 1989 bygedra het tot belangrike politieke vernaderings in Suid-Afrika. Deur 'n gedagte rigting te volg moet kandidate wys hoe die val van die Sowjetunie verandering in Suid-Afrika verhaas het.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hul antwoord insluit:

- Inleiding: Kandidate moet verduidelik tot watter mate die ineenstorting van die Sowjetunie bygedra tot politieke verandering in Suid-Afrika

UITBREIDING

- Suid-Afrika het geïsoleer geraak
- Gorbachev se beleid van Perestroika en Glasnost en sy invloed op Suid-Afrika
- Teen die einde 1989 was die Sowjetunie besig om te disintegreer en die kommunistiese regimes in Oos Europa was besig om ineen te stort
- Die Berlynse Muur het geval en dit gee aanleiding tot verreikende gevolge vir Suid-Afrika
- Veranderinge in die wêreld lewer 'n bydrae tot die einde van apartheid
- Die ineenstorting van die USSR het die ANC van sy hoof ekonomiese en militêre ondersteuners beroof
- Sosialisme was nie meer 'n ernstige opsie vir die ANC nie
- Die Nasionale Party se aanspraak dat dit Suid-Afrika beskerm teen 'n kommunistiese aanslag het onrealisties geword
- Onttrekking van steun van Brittanje; VSA en die Weste en die uitwerking op Suid-Afrika
- Instelling van sanksies/boikotte deur die Westerse moondhede op Suid-Afrika
- Westerse wêreld moondhede het die idee ondersteun dat Suid-Afrika sy probleme vreedsaam en demokraties oplos
- Dit het duidelik geword dat die Nasionale Party regering nie blanke heerskappy onbepaald kon handhaaf nie
- Invloedryke Nasionale Party lede het begin beseef dat apartheid nie die antwoord vir vereistes van blanke kapitalisties ontwikkeling was nie
- Daar was geen twyfel dat die voordurende onderdrukking van swart Suid-Afrikaners nie politieke stabiliteit sal handhaaf nie
- Die regering het begin glo dat hervorming die ontwikkeling van 'n sterk swart middel klas moet insluit wat as 'n 'verskansing teen rewolusie' sal dien.
- De Klerk het begin aanvaar dat swart Suid-Afrikaners se stryd teen apartheid nie 'n sameswering was onder leiding van Moskou nie
- Dit het De Klerk in staat gestel om met progressiewe bevrydingsorganisasies samesprekings te begin.
- Op 2 Februarie 1990 het De Klerk 'n nuwe en regverdige grondwetlike bedeling' aangekondig wat die einde van apartheid aangedui het
- Enige ander relevante antwoord
- Slot: Kandidate moet hul argument saamvat met 'n relevante samevatting.

TOTAAL:**[50]
150**